

ใบงานที่ ๑๓ เรื่องอ่านได้ เข้าใจความ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่องบทฝึกอ่านกับเรื่องเล่า
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๓ เรื่องวากยะฝึกฝน (๓)
รายวิชาภาษาไทย ๑ รหัสวิชา ท ๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านบทประพันธ์ที่กำหนด แล้วสรุปสาระสำคัญเป็นแผนภาพความคิด

ยานี ๑๑

ขึ้นกับ จบ แม่ กต	พระดาบสบูชาคุณท์
ผาสุกรุกขมุล	พุนสวัสดิ์สัตถาวร
ระงับหลักเนตรนึ่ง	เอนองค์อิงพิงสิงขร
เหมือนกับหลักสนิทอน	สังวรศีลอภิญาณ
บำเพ็ญเล็งเห็นจบ	พินพิภพจบจักรวาล
สวรรณค์ชั้นวิมาน	ท่านเห็นแจ้งแหล่งโลกา
เข้าฉานนานนับเดือน	ไม่เขยื้อนเคลื่อนกายา
จำศีลกินวาตา	เป็นผาสุกทุกเดือนปี
วันนั้นครั้นดินไหว	เกิดเหตุใหญ่ในปถพี
เล็งดูรู้คดี	กาลกณีสี่ประการ
ประกอบชอบเป็นผิด	กลับจริตผิดโบราณ
สามัญอันธพาล	ผลาญคนชื่อถือสัตย์ธรรม
ลูกศิษย์คิดล้างครู	ลูกไม่รู้คุณพ้อมัน
ส่อเสียดเบียดเบียนกัน	ลอบฆ่าฟันคือตณหา
โลกลามบาปบคิด	โจทก์จับผิดริษยา
อูระพสุธา	ป่วนเป็นบ้าฟ้าบดบัง
บรรดาสามัญสัตว์	เกิดวิบัติปัตติปาปัง
ไตรยุคทุกขตรัง	สังวัจจระอวสาน

ขึ้นกสมเด็จจอมอารย	เอ็นดูภูบาล
ผู้ผ่านพาราสาละถี	
ชื่อตรงหลงเล่ห์เสนี	กลอกกลับอัปรีย์
บุรีจึงลุ่มจมไป	
ประโยชน์จะโปรดภูวไนย	นั่งนั่งตั้งใจ
เลื่อมใสสำเร็จเมตตา	
เพลงเสียงเพียงพินอินทรา	บอกข้อมรณา
คงมาวันหนึ่งถึงตน	
เบียนเบียดเสียดสู้อ้อฉล	บาปกรรมนำตน
ไปทนทุกข์นับกับกัลป์	
เมตตากรุณาสามัญ	จะได้ไปสวรรค์
เป็นสุขทุกวันพรรษา	
สมบัติสัตว์มนุษย์ครุฑา	กลอกกลับอัปรา
เทวาสมบัติชี้ชวาล	
สุขเกษมเปรมปรีดีวิมาน	อิมหน้าสำราญ
ศฤงคารหอมล้อมพร้อมเพรียง	
กระจับปี่สีซอท่อเสียง	ขับรำจำเรียง
สำเนียงนางฟ้าน่าฟัง	
เดชะพระกุศลหนุนหลัง	สิ่งใดใจหวัง
ได้ตั้งมุ่งมาดปรารถนา	
จริงนะประสกลีลา	สวตมนต์ภาวนา
เบื้องหน้าจะได้ไปสวรรค์	
จบเทศน์เสร็จคำรำพัน	พระองค์ทรงธรรม์
ต้นต้นเมฆาโคล	

ขึ้นเกลยกลง่าวท้าวไท	ฟังธรรมน้ำใจ
เลื่อมใสศรัทธากล้าหาญ	
เห็นภัยในขันธสันดาน	ตัดห่วงบ่วงมาร
สำราญสำเร็จเมตตา	
สององค์ทรงหนังพยัคฆา	จัดจีบกลีบชฎา
รักษาศีลถือฤๅษี	
เข้าคำทำกิจพิธี	กองกุณฑ์อัคคี
เป็นที่บูชาถาวร	
ปถพีเป็นที่บรรจถรณ์	เอนองค์ลงนอน
เหนือขอนเขนยเกลยเศียร	
คำเข้าเอากราดกวาดเตียน	เหน้อยยากพากเพียร
เรียนธรรมบำเพ็ญเคร่งครัน	
สำเร็จเสร็จได้ไปสวรรค์	เสวยสุขทุกวัน
นานนับกับกัลป์พุทธันดร	
ภุมราการุญสุนทร	ไว้หวังสั่งสอน
เด็กอ่อนอันเยาว์เล่าเรียน	
ก ข ก กา ว่าเวียน	หนุน้อยค่อยเพียร
อ่านเขียนผสมกมเกลย	
ระวังตัวกลัวครุหนุเอ๋ย	ไม้เรียวเจียวหวาย
กุเคยเข็ดหลาบขวบเขวียว	
หันหวดปวดแสบแปลบเสียว	หยิกซ้ำซ้ำเขียว
อย่าเที่ยวเล่นหลงจงจำ	
บอกไว้ให้ทราบบาปกรรม	เรียงเรียบเทียบท่า
แนะนำให้เจ้าเอาบุญ	
เดชะพระมหาการุญ	ใครเห็นเป็นคุณ
แบ่งบุญให้เราเจ้าเอย ๆ	

จากหนังสือวรรณคดีวิจักษ์

มัธยมศึกษาปีที่ ๑ หน้า ๘๙-๙๑